

E ENJTE DATA 16 MARS 2023

Të nderuar kolegë deputetë,

Qëllimi i ndryshimeve të këtij ligji sot është forcimi i rolit të Kuvendit të Shqipërisë me një proces jashtëzakonisht të rëndësishëm, jo thjesht për ne si deputetë, por për qytetarët shqiptarë, për të realizuar atë që kanë ëndërruar: integrimin europian. Nëse do të gjejmë sot konsensusin për ta votuar, është e rëndësishme të gjejmë konsensusin edhe për ta implementuar, sepse shpesh kemi miratuar me konsensus ligje, por kemi çaluar në implementimin e tyre. Që të mos ecim me shprehjen “lum ne për atë që dëgjojmë dhe mjerë ne për atë që shikojmë” dhe për ta bërë këtë parlament funksional dhe europian, e para, le t’u krijojmë mundësinë shqiptarëve që të kenë zgjedhje të lira dhe të ndershme, në mënyrë që të zgjedhin përfaqësuesit e tyre në këtë Kuvend dhe në institucione të tjera pikërisht nëpërmjet votës së tyre. E dyta, si parlament kemi detyrimin të vazhdojmë të punojmë për një reformë zgjedhore gjithëpërfshirëse, në mënyrë që t’i japim mundësi edhe asaj gjysme jashtëzakonisht të rëndësishme të shqiptarëve që jetojnë në diasporë që, jo vetëm të votojnë, por të kenë edhe të drejtën që të përfaqësohen në Kuvendin e Shqipërisë. Lufta kundër krimit të organizuar dhe korrupsionit është ngritur nga çdo institucion i rëndësishëm europian apo në Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Më e rëndësishme për ne si deputetë në radhë të parë, por edhe për qytetarët, është respektimi i Kushtetutës dhe ligjeve të vendit tonë. Ajo që na kërkohet ne si deputetë të këtij Kuvendi është të kuptojmë rolin që ka Kuvendi, rëndësinë e tij dhe të mos vazhdojë të jetë një apendiks i qeverisë, që ul dhe ngre dorën sipas qejfeve që ka qeveria apo, për më tepër, të mos kthehet vendi i një debati absurd, ku qytetarët jo vetëm nuk gjejnë veten, por neveriten prej tij. Ky proces i rëndësishëm, sa politik aq edhe ekonomik, kërkon kuptim, mirëkuptim, konsensus, por edhe transparencë. Ky konsensus duhet të sigurohet këtu në parlament nga të gjitha forcat politike, jo thjesht me deklarime pro integritit europian, por duke rritur rolin kushtetues të parlamentit dhe përgjegjshmërinë tonë si deputetë të Kuvendit të Shqipërisë. Duhet që parlamenti të vendosë përballë përgjegjësisë dhe detyrimit për të konsideruar vendimet e tij, raportimin në Kuvend dhe në Komisionin e Integritit, të gjitha institucionet qeverisëse. Që parlamenti ta fitojë këtë rol kushtetues, të nderuar kolegë deputetë (e kam ngritur këtë shqetësim edhe në Komisionin e Posaçëm), duhet të ketë mekanizmat dhe mundësitë për ta kuptuar dhe për t’u asistuar në proces. Shembujt që ne morëm nga Gjermania apo Mali i Zi tregojnë qartë që parlamenti kthehet në funksionin që duhet, nëse ka ekspertizën e nevojshme, që deputetët të kuptojnë procesin, partitë politike dhe grupet parlamentare të mos jenë formale thjesht për të votuar, por të përfshihen në një debat racional.

Gjithashtu, ka nevojë për ekspertizë teknike që ky parlament të fuqizohet me njohjen e legjislacionit, me debatin për legjislacionin apo për iniciativa të ndryshme. Pa i dhënë këtij parlamenti kapacitetet dhe ekspertizën e nevojshme teknike, unë nuk mendoj që ne do të jemi pjesë e qenësishme e këtij procesi. Gjermania dhe Mali i Zi, të cilat u përmendën këtu, janë vende europiane, por edhe në proces kanë treguar që pikërisht mbi këtë lloj logjike të ekspertizës teknike kanë arritur të funksionojnë në nivelin që duhet. Ne duhet të rrisim rolin e Kuvendit në procesin e integritit, duke mos e konsideruar këtë thjesht si një ekskluzivitet të qeverisë shqiptare, por si pronë reale të publikut. Dhe përfaqësuesit e parë të qytetarëve, të publikut, janë deputetët e Kuvendit të Shqipërisë. Për fat të keq, sot ka një mungesë të plotë informacioni dhe transparence në lidhje me negociatat, në cilën fazë jemi, kuptimin

e tyre dhe ku qëndrojnë pozicionet tona negociuese. E përsëris, pa një mbështetje dhe ekspertizë, nuk mund të shkojmë atje ku presim të shkojmë. Forcimi i rolit të Kuvendit nuk është thjesht një privilegj që po e kërkojmë nga qeveria në këtë proces, por është i lidhur ngushtë me detyrimin tonë kushtetues për kontrollin e qeverisë. Komisioni për Çështjet e Integritimit Europian duhet të kthehet në garantuesin e dialogut ndërpartiak në procesin e integritimit me interes kombëtar, mbi atë politik. Besoj se me këtë projektligj, Kuvendi i Shqipërisë mund të garantojë një proces negociues dhe qeveria të jetë po ashtu e detyruar të ndjekë arsyetimin dhe vendimin e parlamentit. Parlamenti nuk është parashikuar të ketë rol bllokues, por kjo nuk do të thotë që qeveria mund ta anashkalojë rolin e tij. Në dakordësi ndërmjet pozitës dhe opozitës për kapituj të veçantë apo për elemente në procesin e negociatave, qeveria është e detyruar dhe duhet të jetë e detyruar të marrë parasysh qëndrimin dhe mendimin e Kuvendit të Shqipërisë. Rëndësia e këtij rregulli, e mirëkuptimit politik në Shqipëri, i cili ka ekzistuar në gjithë këto vite dhe ekziston, ka një vlerë të veçantë në këtë proces të rëndësishëm; sepse kjo dakordësi në parim, duhet të kthehet në një marrëdhënie konkrete në këtë Kuvend, në këto procese, duke pasur një Kuvend funksional. Kështu, parlamenti duhet të marrë rol kryesor në procesin e integritimit dhe të jetë më i dobishëm në debatin për tema të caktuara të interesit të shqiptarëve. Ky debat duhet zhvilluar këtu në parlament dhe hapur, në bashkëpunim me shoqërinë civile. Po kthej edhe disa përgjigje, sepse edhe pse duam të arrijmë në konsensus, përsëri e tregojmë me gisht njëri-tjetrin. Kolegë deputetë, e djathta, opozita, ka qenë frymëzuesja e procesit të integritimit europian që në fillim të pluralizmit politik në Shqipëri.

Asnjëherë nuk ka hezitur për të mbështetur apo për të qenë protagoniste e këtyre proceseve. Kujtoj këtu procesin e nënshkrimit të Marrëveshjes së Stabilizim-Asocimit, ku u përfshimë të gjithë pa përjashtim, por edhe në aktet finale të miratimit të këtij projektligji. Edhe procesin e integritimit të Shqipërisë në NATO nuk e pamë asnjëherë të njëanshëm, por si proces bashkëpunimi që u interesonte dhe u intereson shqiptarëve. Edhe akti i sotëm që po bën opozita për ta mbështetur këtë ndryshim në ligj tregon qartësisht se e djathta shqiptare kërkon një proces të shqiptarëve dhe jo një proces të qeverisë apo të opozitës, një proces në shërbim të interesit tonë kombëtar, për t'u bërë sa më shpejt pjesë e Bashkimit Europian. Prandaj, le ta kuptojmë njëri-tjetrin edhe në diferencat tona. Kjo është më shumë sesa politikë, sepse kjo marrëdhënie vlen për shqiptarët, për interesin tonë kombëtar, ndaj duhet të votojmë jo vetëm për ta miratuar, por sidomos për zbatimin dhe implementimin e ligjit në shërbim të procesit të integritimit europian. Faleminderit!